

Danmarks Apotekerforening

Analyse

7. november 2012

Apoteksavancen i Danmark er blandt Europas laveste

af Pernille Langgaard-Lauridsen

Danske apoteker havde en lægemiddellavance på omkring 17 procent i 2011. Det er en af Europas laveste apoteksavancer. Det enkelte apotek får et honorar på pt. 16,61 kr. per pakning medicin, det sælger, uanset om der sælges medicin til 30 kr. eller 1.000 kr. Det er solget af andre varer end apoteksforbeholdt medicin, der gør det muligt at holde apoteksavancen på lægemidler lav. Avancen i apoteksbranchen er på niveau med supermarkeder og discountbutikker og ligger væsentligt under avancerne i andre specialbutikker. Dette på trods af den høje faglighed på apoteket og dermed høje andel af ansatte med en videregående lægemiddelfaglig uddannelse.

Myndighederne fastlægger avancen på apoteksforbeholdte lægemidler. Avancen lægges til apotekernes indkøbspris, og apotekere videresælger lægemidlerne til forbrugerne til denne pris. Medicinprisen er således ens i hele landet, og det er ikke billigere at blive behandlet for en sygdom i Hellerup end i Hørboøre.

Apotekernes samlede bruttoavance fastlægges hvert 2. år under såkaldte bruttoavanceforhandlinger mellem Sundhedsministeriet og Danmarks Apotekerforening. De senere år har den samlede bruttoavance været på mellem 2,4 og 2,5 mia. kroner. Bruttoavancen skal dække alle apotekernes udgifter til løn til ansatte, husleje og investeringer med mere samt aflønning af apotekeren selv og afkast af den investerede kapital.

Avancen per lægemiddelpakning fastlægges af myndighederne, så summen af alle apotekers samlede avance på et år svarer til den samlede bruttoavance. I løbet af året følger myndighederne og Danmarks Apotekerforening med i, hvordan omsætningen udvikler sig, og sælger apotekerne eksempelvis mere end forventet, sættes avancen ned i løbet af året, så den samlede avance ikke overstiger den aftalte ramme. Apotekets salg af solcreme bidrager dermed til at sænke danskernes og samfundets udgifter til medicin. Og hvis salget af medicin stiger, sættes apotekets avance på den enkelte pakning medicin ned.

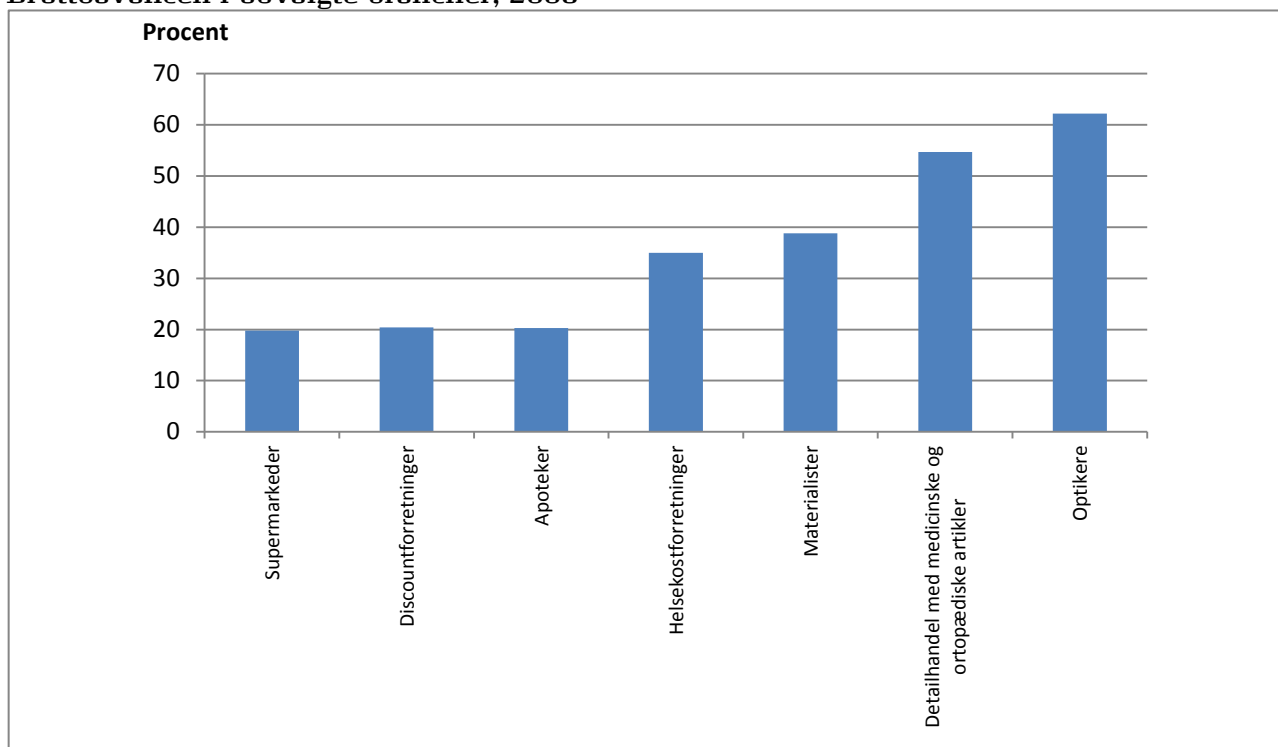
Den faste avance er på 16,61 kr. ekskl. moms per lægemiddelpakning på recept, og denne del beholder apotekeren til aflønning af egne ansatte og husleje med mere. Derudover betaler medicinbrugeren 8,8 procent af indkøbsprisen i avance, og denne avance benyttes til betaling af sektorafgifter og sektorintern omfordeling (udligningssystemet). Det enkelte apotek har altså den samme avance uanset om der sælges medicin til 30 kr. eller 1.000 kr. Sektorafgifterne benyttes blandt andet til at betale for uddannelsen af farmakonomer. Udligningssystemet sikrer eksistensen af apoteker i tyndt befolkede egne af landet ved, at apoteker med stor omsætning betaler til apoteker med lille omsætning. Udligningsordningen er sektorintern omfordeling og neutral for det offentlige og for medicinbrugere, idet udgifterne til udligningsordning mv. er indeholdt i den aftalte bruttoavance.

Med bruttoavanceaftalen har myndighederne erstattet det pres for produktivetsforbedringer, som konkurrencen i detailledet ellers lægger på forbrugerpriserne. Avancekontrollen betyder, at myndighederne har kontrol over samfundets omkostninger ved at have apoteker – også selvom omsætningen stiger. Apotekerne tjener således ikke mere på at sælge mere medicin eller dyrere medicin. Da apotekerne er i en intern konkurrence om at opnå en så stor andel som muligt af den aftalte avanceramme, har det enkelte apotek alligevel en tilskyndelse til at tiltrække kunder, øge produktiviteten og nedbringe omkostningerne.

Lav avance – høj faglighed

Sammenlignet med andre brønder i Danmark ligger apotekernes avance lavt. For eksempel er avancen hos materialister cirka dobbelt så høj som hos apotekere. Det er kun avancen i supermarkeder og i discountforretninger, der er på samme lave niveau som apotekerne.

Bruttoavancen i udvalgte brønder, 2008

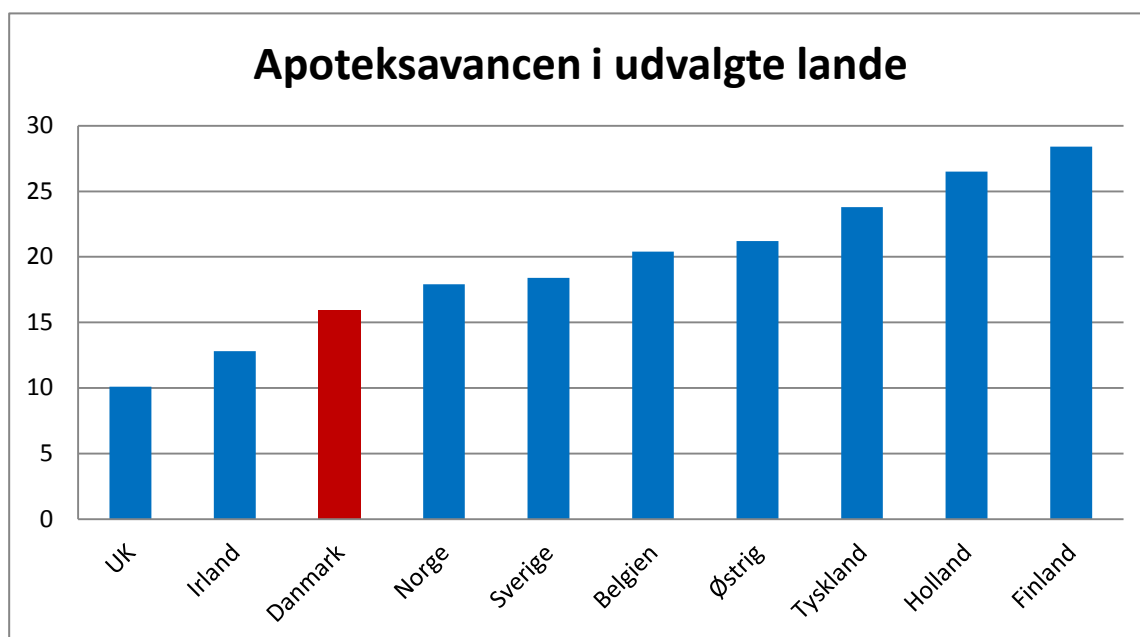


Kilde: Specialkørsel fra Danmarks Statistik: Regnskabsstatistik for private byerhverv.

Den lave avance skal vurderes i sammenhæng med, at 70 procent af de ansatte på apotekerne har en videregående lægemiddelfaglig uddannelse – og heraf har knap 20 procent en lang videregående uddannelse - og derfor også et relativt højt lønniveau. I dagligvareforretninger er det under 5 procent. Det høje niveau for veluddannet og velkvalificeret arbejdskraft på apotekerne skyldes i høj grad behovet for sundhedsfaglig rådgivning og vejledning i korrekt brug af medicin.

Apoteksavancen i andre lande

En norsk undersøgelse fra Samfunns- og Næringslivsforskning AS i Bergen (SNF) af apoteksavancer i forskellige lande i første halvår af 2011 viser, at apoteksavancen i Danmark ligger blandt Europas laveste. Apoteksavancen ligger også relativt lavt i de skandinaviske lande samt Irland og UK med avanceprocenter på eller under 20 procent.



Kilde: Sæmfunns- og næringslivsforskning AS, Bergen, 2010, SNF-projekt nr. 2356.

Apotekernes samlede avance bestemmes på forskellig vis i de enkelte lande, og derfor vil en beregning af handelsavancen ved en sammenligning af apotekets indkøbspriser og udsalgspriser, som foretaget af SNF ovenfor, ikke være fuldt sammenlignelige. Årsagen til at avancen i UK fremstår meget lav er, at en relativ stor del af apotekernes avance opnås gennem rabatter fra producenterne, hvorfor apotekets reelle indkøbspriser ligger lavere, end de fremstår i beregningerne af avancen. Dertil kommer, at alle apoteker i UK, der ekspederer recepter, kompenseres ved forskellige basishonorarer uafhængig af indkøbs- og udsalgspriser, og denne kompensation/aflønning af apotekerne er derfor heller ikke medregnet i SNF's avanceberegninger. Omkostningerne til lægemiddeldistribution i UK er derfor højere, end den rene beregnede handelsavance, som fremgår af SNF's analyse.

I de danske udsalgspriser på medicin går en andel på 8,8 pct. af indkøbsprisen til betaling af sektorafgifter og sektorintern omfordeling (udligningssystemet). Ud af de 8,8 pct. går de 3,5 pct. til finansieringen af en række eksterne formål, som apotekerne dermed ikke selv beholder. På tilsvarende vis betaler apotekerne i Finland en lægemiddelafgift på i gennemsnit 7 procent af omsætningen. I Norge betales en apoteksafgift på 0,55 procent af indkøbsprisen.

Det skal afslutningsvist bemærkes, at svenske apotekers avance på generika blev forhøjet med 10 svenske kroner – eller i alt omkring 450 mio. svenske kroner - i forbindelse med omreguleringen for dels at gøre salget af eksisterende apoteker mere attraktive, dels at øge incitamenterne til at nyåbne apotek. Det svarer til en avanceforhøjelse fra 16 pct. til 18 pct.